

Nr 77.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1933 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning, om kapitalökning för lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I statsverkspropositionen, avdelning Utgifter för kapitalökning, bil. 5, punkten 8, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning för lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift anvisa för budgetåret 1933/1934 ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 3 mars 1933 avlåten, till jordbruksutskottet i nedanstående del hänvisad proposition, nr 189, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, under punkt 2 föreslagit riksdagen att med ändring av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under rubriken Utgifter för kapitalökning, bilaga 5, punkten 8, framlagda förslag för budgetåret 1933/1934 under Utgifter för kapitalökning, Statens utlåningsfonder, såsom kapitalökning för lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor att utgå av lånemedel.

I övrigt har proposition nr 189 hänvisats till särskilda utskottet.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till berörda statsrådsprotokoll.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft följande inom riksdagen före ovanberörda propositions avlämnande väckta, i nedanstående delar till jordbruksutskottet hänvisade motioner:

1) I: 151 av herr *Tjällgren m. fl.*, likalydande med II: 284 av herr *Nyblom m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte höja den statliga lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift till en miljon kronor, att den tvååriga räntefrihet, som hittills gällt för lån från denna fond, fortfarande må gälla, samt att till täckande av den kostnad, som räntefriheten medför, anslås 45,000 kronor;

2) II: 40 av herr *Jacobsson m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte såsom kapitalökning för lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift anvisa för budgetåret 1933/1934 ett reservationsanslag av 500,000 kronor; samt

3) II: 370 av herrar *Andersson* i Leabo och *Petersson* i Broaryd, vari under punkt II: 2 hemställts, att riksdagen för budgetåret 1933/1934 måtte i

huvudsak enligt i motionen angivna grunder anvisa såsom kapitalökning för lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift ett reservationsanslag å 800,000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionerna.

Efter förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 212) beslöt 1932 års riksdag (skr. nr 158) inrättandet av lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift samt anvisade såsom kapital för fonden för budgetåret 1932/1933 ett reservationsanslag av 200,000 kronor att utgå av lånemedel.

Samtidigt medgav riksdagen, att å de lån, som från sagda fond utlämnades under budgetåret 1932/1933, befrielse från erläggande av ränta finge åtnjutas under två år från lyftningsdagen samt anvisade till täckande av för lånefonden under angivna budgetår till följd av den medgivna räntefriheten uppkommen räntebrist för samma budgetår under nionde huvudtiteln ett extra reservationsanslag av 9,000 kronor.

Genom kungörelse den 20 maj 1932 (nr 121) har utlåningen från fonden närmare reglerats. Lån från fonden utlämnas för inköp av gasgeneratorer för motordrift med inhemskt bränsle att, för användning inom landet, monteras å automobil, traktor eller annan mobil eller stationär motor. Lån kan beviljas till belopp motsvarande den verkliga kostnaden för anskaffande av gasgenerator med tillhörande reningsapparat eller gaskylare jämte kostnad för anordningarnas anbringande, dock högst 1,000 kronor.

Kungl. Maj:ts genom propositionen nr 189 framlagda *förslag* i vad rör ifrågavarande lånefond innefattar beviljande för nästa budgetår av ett till 500,000 kronor förhöjt kapitalökningsanslag.

Beträffande de väckta *motionerna* avser motionen II:40 i likhet med propositionen anvisande av ett kapitalökningsanslag av 500,000 kronor. Jämväl i motionerna I:151 och II:284 ävensom motionen II:370, i den del varom nu är fråga, innebära en utökning av ifrågavarande fond. I sådant avseende föreslås i de två förra ett belopp av 1,000,000 kronor och i den senare motionen ett belopp av 800,000 kronor. Samtliga nu sist nämnda tre motioner synes därjämte avse, att räntefrihet under två år måtte få gälla jämväl beträffande efter budgetåret 1932/1933 utlämnade lån, i anslutning vartill i motionerna I:151 och II:284 jämväl hemställes om anvisande under nionde huvudtiteln av ett anslag av 45,000 kronor till täckande av genom räntefriheten uppkommande räntebrist.

Utskottet.

Med avseende först å den motionsvis ifrågasatta räntefriheten under två år av lån från ifrågavarande fond har såväl kommerskollegium som statskontoret i under punkt 185 av nionde huvudtiteln till innevarande riksdag återgivna utlåtanden framhållit, att befrielse från erläggande av ränta under de två första åren borde begränsas till lån utlämnade under budgetåret 1932/1933. Under förutsättning att skattelindringen för tråkolsgasdrivna bilar bibehölles syntes kommerskollegium knappast erfordras den

ytterligare stimulans, som två års räntefrihet innebure, och statskontoret funne det knappast motiverat att för täckande av den tillfälliga ränteförlust, som kunde uppkomma å de i fonden investerade lånemedlen, fortfarande uppföra ett särskilt anslag å riksstaten. Departementschefen har lika med ämbetsverken ansett räntefrihet ej vara nödvändig å lån, som komma att utlämnas från fonden under 1933/1934. Med hänsyn till vad statskontoret anfört, har han funnit sig icke heller böra föreslå, att något särskilt anslag uppföres å riksstaten för budgetåret 1933/1934 till täckande av den till följd av sagda räntefrihet för fonden uppkommande bristande förräntningen.

Den av kommerskollegium åsyftade skattelindringen innebär, att för automobil, som är inrättad för och drives med träkolsgas, skatt utgår endast med hälften av för automobiler i övrigt stadgade skattesatser. Vidare är att märka att träkolgasdrivna automobiler torde ställa sig icke oväsentligt billigare i drift än andra automobiler. Med hänsyn till dessa omständigheter torde syftet med den beträffande lån för budgetåret 1932/1933 medgivna räntefriheten att framlocka intresse för inköp av här avsedda generatorer kunna förväntas bliva nått, utan att medgivande av räntefrihet lämnas jämväl beträffande lån, som utlämnas under nästa budgetår. Utskottet anser sig sålunda i likhet med departementschefen och de hörda myndigheterna icke böra förorda någon ytterligare räntefrihet. Rörande härefter det belopp, som bör stå till förfogande under budgetåret 1933/1934 för utlämnande av lån från fonden, torde de i motionerna I:151 och II:284 samt II:370 föreslagna beloppen hava visst samband med den ifrågasatta räntefriheten. På grund av den ställning utskottet intagit till denna fråga och då det vill synas utskottet som skulle ett kapitalökningsanslag till fonden å det av Kungl. Maj:t äskade beloppet, 500,000 kronor, vara till fyllest för nästa budgetår, biträder utskottet Kungl. Maj:ts förslag, innebärande ett tillgodoseende jämväl av motionen II:40. Härav följer att utskottet icke kan förorda de motionsvis framställda förslagen om anvisande av högre belopp.

I enlighet med vad utskottet ovan anfört förfaller ock frågan om uppförande såsom i motionerna I:151 och II:284 föreslagits i riksstaten av särskilt anslag till täckande av ränteförlust å fonden.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till punkten 2 i Kungl. Maj:ts proposition nr 189 och motionen II:40 samt med avslag å motionerna I:151 och II:284 ävensom å punkten II:2 i motionen II:370 för budgetåret 1933/1934 under Utgifter för kapitalökning, statens utlåningsfonder, såsom kapitalökning för lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Beträffande sättet för medlens anskaffande torde statsutskottet framdeles under riksdagen avgiva förslag.

Stockholm den 5 maj 1933.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 76.

Reservation

av herr *Tjällgren*.
